Trondheim Havn

Årsrapport 2017

Styrets beretning og regnskap
Trondheim Havn IKS

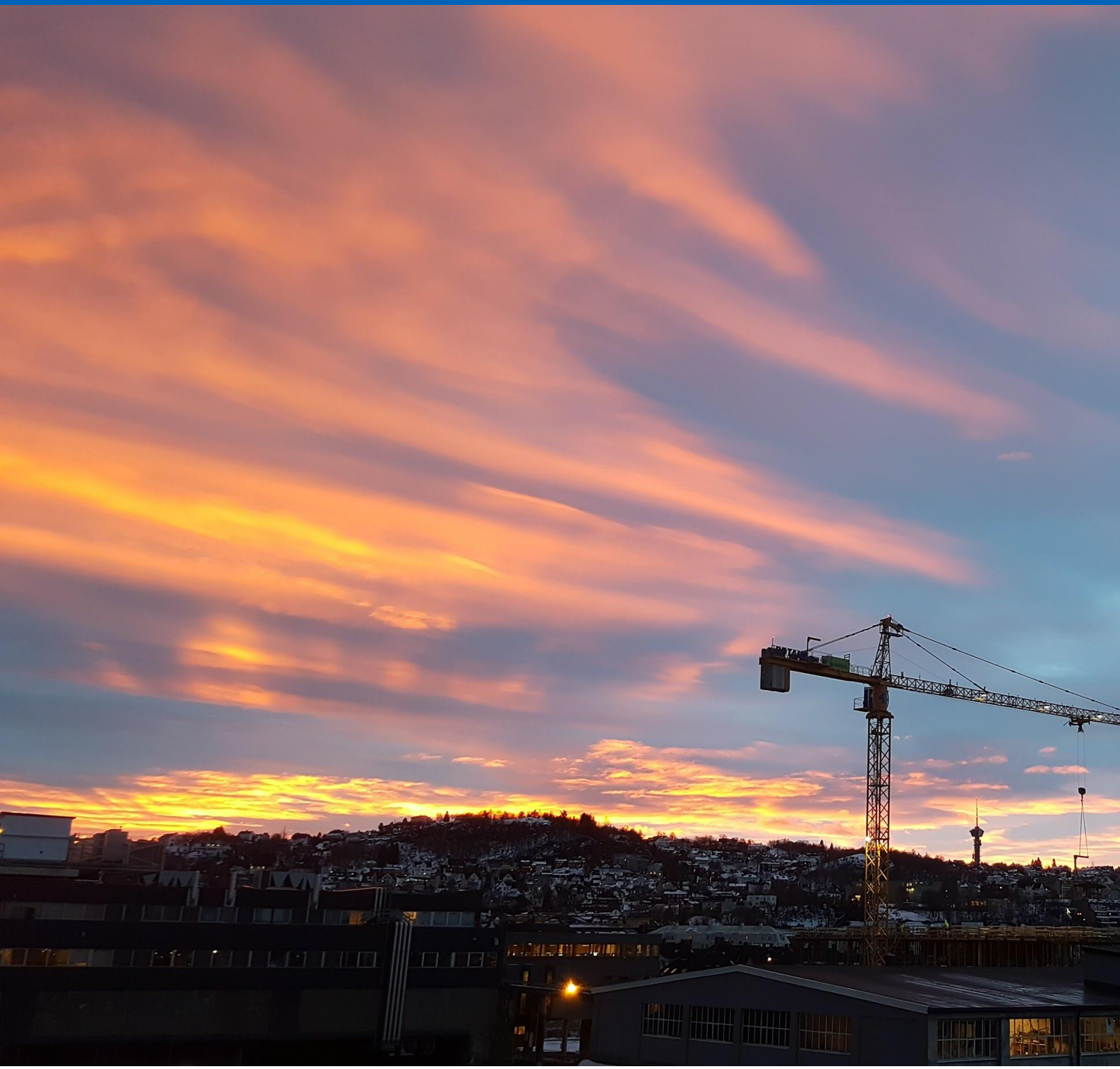

Trondheim Havn

ÅRSRAPPORT
2017
STYRETS BERETNING

TRONDHEIM HAVN IKS
ORG.NR. 945 510 552

STYRETS BERETNING FOR 2017

Trondheim Havn IKS (TH) er et interkommunalt selskap i hht. Lov om interkommunale selskaper av 29.01.1999 nr. 6. Selskapet ble opprettet med virkning fra 01.01.2006 og var pr. 31.12.2016 eiet av kommunene Orkdal (4,16%), Trondheim (76,27%), Malvik (0,01%), Stjørdal (1,83%), Levanger (5,29%), Verdal (8,00%), Steinkjer (2,06%), Leksvik (0,30%), Verran (0,01%), Frosta (0,01%), Inderøy (0,01%), Frøya (0,09%) og Namsos (1,96%). Minste deltakerandel er satt til 0,01%.
Kommunene Namsos og Frøya kom inn som nye deltakere fra 01.01.2016.

Selskapet har som formål å samordne og utvikle en effektiv, sikker og rasjonell havnevirksomhet innenfor samarbeidsområdet, samt sørge for sikkerhet og fremkommelighet i selskapets havner og deltakerkommunenes sjøområder. I tilknytning til dette skal TH på vegne av deltakerkommunene ivareta alle forvaltningsmessige og administrative oppgaver som etter Havne- og farvannsloven påligger kommunene, samt håndheve de bestemmelser som etter Havne- og farvannsloven med forskrifter gjelder innenfor kommunenes sjøområder.

Selskapet har hovedkontor i Trondheim.

Styrende organer:
Representantskapet er selskapets øverste organ og består pr. 31. desember 2017 av til sammen 29 medlemmer, herav 20 medlemmer med stemmerett valgt av eierkommunene og 9 observatører med møte- og talerett, fra hhv. Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag fylkeskommuner med 1 representant hver, samt 7 brukerrepresentanter.

Styret består av 8 medlemmer, herav 6 medlemmer valgt av representantskapet og 2 medlemmer valgt av de ansatte. Kjønnsfordelingen mellom eiervalgte styremedlemmer er 50/50. Det samme gjelder for eiervalgte varamedlemmer og for hhv. styremedlemmer og varamedlemmer valgt av de ansatte.

I juni 2017 ble 5 av 6 aksjonærvalgte styremedlemmer skiftet ut, og selskapet fikk ny styreleder.

Ledelse:
Havnedirektøren forestår den daglige ledelse av selskapet. I ledergruppen inngår for øvrig maritim sjef, teknisk sjef, eiendoms- og forvaltningssjef, markedssjef, økonomisjef og leder for Verdalskontoret. I mai 2017 sa havnedirektøren opp sin stilling. Ledergruppen har gjennomgått en betydelig utskifting, og 4 av 7 medlemmer er nye ved årsskiftet 2017/2018. Fra oktober 2017 til ny havnedirektør tiltrer, innehar tidligere havnedirektør Wollert Krohn-Hansen stillingen. Det er tilsatt ny havnedirektør som tiltrer 1. mai 2018.

Likestilling:
Ved siste årsskifte var det 53 ansatte. 16 av de ansatte var kvinner. TH tilstreber full likestilling mellom kvinner og menn i selskapet. Målet er å øke kvinneandelen.
Ingen skal diskrimineres pga. etnisk opprinnelse, språk, religion eller livssyn.

Sykefravær:
Sykefraværet var i 2017 på 7,1 % mot 6,0 % året før. Langtidsfravær over 8 uker var 2,0 % mot 0,7% året før.

Selskapet har som mål at sykefraværet skal være mindre enn 5%.
Selskapet er en IA-bedrift og følger kravene til oppfølging av sykmeldte slik dette er beskrevet i avtalen. Oversikt over sykefraværet foreligger til enhver tid og vi har samtaler med de langtids sykmeldte.

Arbeidsmiljø:
Det arbeides kontinuerlig og aktivt med HMS og internkontroll, hvor sikkerhet og forebyggende tiltak for å trygge arbeidssituasjonen for ansatte, brukere og kunder har høyt fokus. Det har lykkes å unngå alvorlige skadesaker for melding til arbeidstilsynet i 2017.

Selskapets arbeidsmiljøutvalg har hatt 4 møter i 2017. Viktige saker til behandling siste år har vært HMS, sykefraværet og IA-arbeidet (Inkluderende Arbeidsliv).

Ytre miljø:
Selskapets virksomhet tilsier at båter, kjøretøyer, maskiner og teknisk utstyr benyttes i den daglige drift. Det arbeides for å redusere negative miljømessige konsekvenser forbundet med dette. Selskapet anvender bl.a. en el-bil til tjenestebruk. Bruk av innsatsfaktorer som ikke kan gjenvinnes, søkes holdt på et lavt nivå i selskapets daglige drift, samt ved planlegging og realisering av fremtidsrettede havneanlegg. Selskapet arbeider aktivt for sjøtransport som et miljøvennlig alternativ til andre transportformer, samt for å bidra til å redusere sjøtransportens miljøbelastninger. Eksempel på dette er landstrømtilkobling for skip, hvor slikt anlegg for hurtigruten er planlagt ferdig i 2018.

Selskapet er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Vi har samarbeidet med Trondheim kommune og Miljødirektoratet gjennom prosjektet "Renere havn" hvor arbeidet har pågått over perioden 2012-2016. Vi vil overvåke tiltaket i samarbeid med kommunen over en periode på 12 år.

Inntekter fra ordinær drift:
Inntekter fra avgifter og vederlag knyttet til havnedriften ble redusert med 0,5% sett i forhold til foregående år. Trafikken målt i antall bruttotonn skip med kaibesøk viser uendret aktivitet fra 2016 til 2017. Dette gjelder også tonn gods over offentlige kaier.
Eiendomsinntektene fra utleie av eiendom, grunn og parkering økte med 4,7%.
Samlede inntekter fra ordinær drift (ekskl. salgsgevinster) økte med 1,4% sett i forhold til året før.

Cruise
Cruisevirksomheten over Trondheim havn er viktig for Trondheim by ved at den tilfører et betydelig antall turister. Som virksomhet, ser vi cruisebåtanløp og anløp av hurtigruten i sammenheng.
Cruisetrafikken koordineres gjennom Trondheim Cruise Network Mid-Norway SA, hvor Trondheim Havn IKS er administrasjon. Samarbeidsorganet har 24 aktører, offentlige og private per 02.02.2018.
Antall cruiseskip var 57 i 2017 mot 58 året før. Det er hittil booket inn 90 anløp for 2018.
Antall cruisepassasjerer var 93.326 i 2017 og ventes på hele 160.000 i 2018. 2017 var veldig lik 2016 selv om det var forventet en økning. Nedgangen skyldes kansellering av 5 snuoperasjoner grunnet renovering av landebanen på Værnes og 2 kanselleringer av anløp i høst 2017 grunnet storm langs kysten. I 2018 forventes det en voldsom økning i både antall

anløp og passasjerer hvorav 7 vil være snuoperasjoner. Denne trenden vises også til å fortsette i 2019 med allerede 82 innmeldte anløp og 160.000 passasjerer.

Finansiell risiko:
Selskapets finansielle instrumenter består av langsiktig gjeld til norske kredittinstitusjoner, samt innskudd på rentebærende konti i norske banker. Bankinnskudd og lån viser pr. årsskiftet netto innskudd 105,2 mill. kr. mot 103,2 mill. kr. året før og hvor disse beløp er risikoeksponert mot rentesvingninger.

Markedsrisiko:
Volumutviklingen innen godstransport påvirkes av de økonomiske svingninger i samfunnet. Dette gir svingninger i størrelsen på varestrømmer, hvor både volumendring og sammensetningen av vareslag under transport påvirker driftsinntektene. Som aktør innen godstransport og logistikk, er dette svingninger som må påregnes.

Markedssituasjonen for utleie av lokaler og eiendomsgrunn er på kort sikt mindre konjunkturpåvirket enn havnedriften, men ved langvarige konjunktursvingninger vil også inntekts- og resultatutviklingen innen eiendomsdriften bli berørt. Dette er en risiko som må påregnes ut fra at de fleste av selskapets utleieavtaler gjelder næringslivskunder. Tilsvarende gjelder for volum og inntekter fra utleie av parkeringsplasser.

Kredittrisiko:
Det er pr. utløpet av 2017 balanseført avsetninger en bloc med 1,5 mill kr. Dette vurderes å være tilstrekkelige for å møte den generelle kredittrisiko knyttet til tap på kundefordringer.

Andre risikofaktorer:
Selskapets havnedrift og utleie av bygg og grunn til havnerelaterte leietakere er fritatt for beskatning. Skattemyndighetene har vurdert disse virksomhetene til å oppfylle skattelovens forutsetning om "ikke erverv til formål". Utleie av bygg og grunn til ikke havnerelatert virksomhet, samt parkeringsvirksomhet, er definert som økonomisk virksomhet og beskattes. Regnskapsresultatet fra selskapets løpende virksomhet fordeles mellom skattepliktig og ikke skattepliktig virksomhet i hht. bto. driftsinntekter. Fra årsregnskapet 2017 er 27,6% av regnskapsresultatet gjenstand for beskatning. Foregående år var tilsvarende andel 26,2%. Fordelingsforholdet beregnes særskilt for hvert enkelt år og kan endre seg over tid. Evt. særlige poster, herunder salgsgevinster og lignende samt evt. nedskrivninger, behandles individuelt mht. beskatning.

Det er avklart med skattemyndighetene at ut fra selskapets skatteposisjon, er gevinst vedr. salg av anleggsmiddel ikke skattepliktig med høyere beløp enn det som tidligere er kommet til fradrag i inntektene som avskrivninger. Bestemmelsen innebærer at det ikke utløses gevinstbeskatning ved salg av eiendomsgrunn når dette skjer fra Trondheim Havn IKS. Ved evt. endring i selskapets skatteposisjon for havnevirksomhet og havnerelatert virksomhet, vil også skatteforhold knyttet til gevinst ved salg av anleggsmidler bli berørt.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har under vurdering om selskaper som er organisert som IKS, skal ha anledning til å drive næringsvirksomhet. Deltakere i et IKS har et ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser, noe som medfører at selskapet kan drive sin virksomhet under en konkurransemessig fordel sammenlignet med andre aktører i markedet. En lovendring på dette området vil kunne medføre behov for omorganisering og at selskapets

posisjon blir endret, for eksempel ved opptak av lån til langsiktig finansiering. Også selskapets skatteposisjon vil kunne bli berørt.

Investeringer og finansiering:
Det er investert 51,4 mill. kr. i 2017 mot 84,1 mill. kr. i 2016. Investering i materielle anleggsmidler som tomt, bygg, anlegg og løsøre utgjør 51,4 mill. kr. Det er ikke tatt opp langsiktig gjeld til finansiering av investeringer verken i 2017 eller 2016. Selskapets likviditet har vært tilstrekkelig til full egenkapitalfinansiering av investeringene.

Årsregnskapet 2017:

Resultat før skatt utgjør 27,3 mill. kr. for 2017 mot 15,5 mill.kr. året før. Ekskl. beløp klassifisert som «særlige poster» utgjør resultatet i 2017 15,3 mill.kr.
Driftsinntektene i 2017 var 156,0 mill. kr. mot 142,0 mill. kr. i 2016 hvor 12,0 mill.kr. er klassifisert som «særlig post» fra gevinst ved salg av grunn i 2017. Tilsvarende forelå ikke i 2016. Ekskl. «særlig post» økte driftsinntektene med 1,4% fra året før.
De samlede driftskostnadene var 131,4 mill. kr. i 2017 mot 130,7 mill. kr. året før. Dette gir en økning på 0,5%.

Driftsresultatet for 2017 er 24,6 mill. kr. (driftsmargin 15,7%) mot 11,4 mill. kr. året før (driftsmargin 8,0%), inkl. særlige poster. Ekskl. særlige poster var driftsresultat 2017 på 12,6 mill. kr. (driftsmargin 8,7%) mot 11,4 mill. kr. året før (driftsmargin 8,0%)

Rentabilitet på totalkapitalen er 2,8% i 2017 mot 1,6% i 2016. Ekskl. «særlige poster», blir tilsvarende tall 1,5% i 2017 mot 1,6% i 2016.

Selskapets egenkapital pr. utløpet av 2017 var 893,5 mill. kr. av en totalkapital i balansen på 937,0 mill. kr. Dette gir en egenkapitalandel på 95,4% for 2017 mot 93,5% for 2016.

Regnskapet for 2017 er satt opp med utgangspunkt i fortsatt drift. Selskapet har meget god likviditet og økonomi. Det er styrets oppfatning at årsregnskapet gir en tilfredsstillende beskrivelse av selskapets stilling og at forutsetningene for videre drift er til stede (jfr. Regnskapsloven §3-3a).

Utsiktene fremover

Trondheim Havn er godt posisjonert for å realisere myndighetenes strategi med å få mer gods over til sjøtransport. Sjøtransport blir et sentralt virkemiddel for å nå de klimamål som er etablert, men også viktig for å møte de kapasitetsmessige utfordringer økte godsvolumer vil innebære for infrastruktur.

Trondheim Havn arbeider målrettet med å utvikle en fremtidsrettet havnestruktur i Trøndelag. Et eksempel på dette er den store investeringen vi nå gjør på havnen i Verdal for å øke kapasiteten for distribusjon og dermed produksjonen av kalk i regionen.

Det er en revisjon av havneloven under bearbeiding som kan berøre hvordan havnekapitalen skal kunne forvaltes. Det er etablert et lovutvalg som skal ferdigstille sitt arbeid 1. kvartal 2018.

Det er betydelig nasjonal fokus på autonom transport til sjøs, og Trondheimsfjorden er etablert som testområde for autonome fartøy. Trondheim Havn inngår i konsortiet som etablerte testområdet, og vi er også involvert i prosjekter knyttet til autonom transport. Formålet er en økt effektivisering av sjøtransporten og å danne grunnlag for en fornuftig utvikling av havnevirksomheten.

Trondheim Havn sin arealplan for Trondheim legger føringer for hvilke områder som skal understøtte kjernevirksomheten, og hvilke arealer som kan utvikles utenfor havnevirksomheten. Kommunedelplan for Nyhavna er vedtatt og det arbeides med å finne riktig organisering av de ressurser som skal realisere verdien av de arealer som ikke inngår i kjernevirksomheten. De områdene som skal ivareta havnevirksomheten må gjennomgå en betydelig komprimering av aktivitetene og effektivisering av logistikkløsningene. Dette må ses i sammenheng med den raske utviklingen en har på digitalisering og teknologisk utvikling.

Organisasjon
I mai 2017 sa havnedirektøren opp sin stilling. I juni 2017 ble 5 av 6 aksjonærvalgte styremedlemmer skiftet ut, og selskapet fikk ny styreleder. Ledergruppen har gjennomgått en betydelig utskifting, og 4 av 7 medlemmer er nye ved årsskiftet 2017/2018. Fra oktober 2017 til ny havnedirektør tiltrer, innehar tidligere havnedirektør Wollert Krohn-Hansen stillingen. Det er tilsatt ny havnedirektør som tiltrer 1. mai 2018.

Disponering av årets resultat:
Styret vedtar at årets resultat etter skatt kr. 26.281.790 tilføres disposisjonsfondet som opptjent egenkapital.

Styret foreslår overfor representantskapet at årsoppgjøret 2017 godkjennes som fremlagt.

Trondheim 31.12.2017/07.03.2018

Styret i Trondheim Havn IKS

Roar Arntzen
Styreleder

Monica H. Iversen
Styrets nestleder

Gunn Iren Berg Svendsen

Siv Tove Aune

Trygve Berdal

Svein Egge

Anita Veie

Eskil Pedersen

Wollert Krohn-Hansen
Havnedirektør

Trondheim Havn

ÅRSRAPPORT
2017
REGNSKAP

TRONDHEIM HAVN IKS
ORG.NR. 945 510 552

RESULTATREGNSKAP

	Note nr	Regnskap 2017 1000 kr.	Budsjett 2017 1000 kr.	Regnskap 2016 1000 kr.
DRIFTSINNTEKTER				
Avgifter og vederlag havn	4	40 107	38 620	38 493
Andre inntekter	4	103 851	105 219	103 520
Sum		143 958	143 839	142 014
Særlige poster:	4	12 020	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER		155 978	143 839	142 014
DRIFTSKOSTNADER				
Lønn, folketrygd og pensjonskostnader	5,13	44 305	47 130	43 348
Andre driftskostnader	6	47 433	51 067	50 768
Administrasjonskostnader	6	5 991	5 907	6 068
Avskrivninger	7	33 693	32 125	30 470
Sum		131 423	136 229	130 653
SUM DRIFTSKOSTNADER		131 423	136 229	130 653
I % av omsetningen		84,3 %	94,7 %	92,0 %
DRIFTSRESULTAT		**24 555**	**7 610**	**11 361**
Driftsmargin (driftsresultat % av omsetningen)		**15,7 %**	**5,3 %**	**8,0 %**
Finansinntekter	8	3 126	2 394	4 599
Finanskostnader	8	-373	-1 553	-469
NETTO FINANSPOSTER		2 753	840	4 131
RESULTAT FØR SKATT		**27 308**	**8 450**	**15 492**
I % av omsetningen		17,5 %	5,9 %	10,9 %
Skattekostnad	14	1 026	531	1 028
ÅRETS RESULTAT		**26 282**	**7 919**	**14 464**
OVERFØRINGER				
Overført til (+) / fra (-) opptjent egenkapital	17	**26 282**	**7 919**	**14 464**

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	2017 1000 kr.	2016 1000 kr.
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter:		
Resultat før skattekostnad	27 308	15 492
Periodens betalte skatter	-1 028	-1 086
Tap (+)/gevinst(-) ved salg av anleggsmidler	-12 020	48
Ordinære avskrivninger varige driftsmidler	33 693	30 470
Endring i kundefordringer	1 661	-388
Endring i leverandørgjeld	-6 791	7 702
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordning	482	-294
Endring i andre tidsavgrensningsposter	-3 346	-1 955
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	**39 959**	**49 990**
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter:		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	13 499	-48
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-51 405	-85 991
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	**-37 906**	**-86 039**
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:		
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-4 652	-4 652
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	**-4 652**	**-4 652**
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	**-2 599**	**-40 701**
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	**128 127**	**168 828**
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	**125 527**	**128 127**

BALANSE

	Note nr.	2017 1000 kr.	2016 1000 kr.
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygg, anlegg, løsøre	7, 9	756 094	739 862
Finansielle anleggsmidler			
Pensjonsmidler	13	1 177	1 659
Investeringer i datterselskap	10	13 047	13 047
Investeringer i tilknytta selskap	10	880	880
Lån til tilknytta selskap	10	29 670	28 664
Investeringer i aksjer og andeler	10	2 200	2 200
Sum anleggsmidler		*803 068*	*786 312*
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	3	8 434	10 095
Sum fordringer		8 434	10 095
Betalingsmidler			
Kontanter, bankinnskudd	2	125 527	128 127
Sum omløpsmidler		*133 961*	*138 222*
SUM EIENDELER		**937 030**	**924 534**
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital	15, 16	669 200	669 200
Opptjent egenkapital			
Disposisjonsfond	17	224 293	198 011
Sum egenkapital		*893 493*	*867 211*
Gjeld			
Langsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	11	20 285	24 937
Sum langsiktig gjeld		20 285	24 937
Kortsiktig gjeld			
Betalbar skatt	14	1 026	1 028
Leverandørgjeld	12	14 780	21 571
Skyldige offentlige avgifter	12	657	294
Annen kortsiktig gjeld	12	6 790	9 494
Sum kortsiktig gjeld		23 253	32 387
Sum gjeld		*43 538*	*57 324*
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		**937 030**	**924 534**

Trondheim 31.12.2017/07.03.2018
Styret i Trondheim Havn IKS

Roar Arntzen
Styreleder

Monica H. Iversen
Styrets nestleder

Svein Eggen

Gunn Iren Berg Svendsen

Siv Tove Aune

Trygve Berdal

Anita Veie

Eskil Pedersen

Wollert Krohn-Hansen
Havnedirektør

Noter til regnskapet

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Selskapet kommer inn under regnskapslovens regler for mellomgruppen "øvrige foretak" (ikke lite foretak, ikke stort foretak, men mellomklassen øvrige foretak).

Regnskapsprinsipper
Årsregnskapet er satt opp i samsvar med god regnskapsskikk, regnskapslovens bestemmelser og bestemmelser i forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper.

Inntektsførings- og kostnadsføringstidspunkt - sammenstilling

Inntekt resultatføres som hovedregel når den er opptjent. Inntektsføring skjer følgelig normalt på leveringstidspunktet ved salg av varer og tjenester. Driftsinntektene er fratrukket merverdiavgift, rabatter, bonuser og provisjoner. Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper.

Offentlige tilskudd
Selskapet mottar enkelte år driftstilskudd i forbindelse med diverse prosjekter. Det opprettes egen balansekonto pr. prosjekt. Prosjektkontiene nettoføres, det vil si at både tilskudd og kostnader føres på samme konto. Tilskuddene behandles dermed som kostnadsrefusjoner. Eventuelle resultatelementer bokføres når disse er på det rene, normalt ved prosjektavslutning. I 2017 er det ikke mottatt slike tilskudd.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris. Avskrivninger baseres på bokførte verdier i eget anleggsregister. Det er i regnskapene for 2017 og 2016 ikke foretatt nedskrivninger på ordinære varige driftsmidler. Det vises til note 7 for nærmere informasjon.

Datterselskap og tilknyttet selskap

Datterselskap og tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig.

Fordringer
Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for avsetning for tap.

Finansielle instrumenter
Selskapet benytter seg ikke av slike instrumenter, bortsett fra ordinære langsiktige lån.

Konsernregnskap
Det utarbeides ikke konsernregnskap for Trondheim Havn IKS. Det vises til unntaksregel i Regnskapsloven §3-2, 5. ledd og §3-8, 2. ledd

Pensjoner - ytelsesordning
Pensjonsforpliktelser (ytelsesbaserte pensjonsordninger) vurderes til nåverdien av de framtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Pensjonsordninger finansiert via sikrede ordninger er balanseført.
Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening, basert på forutsetninger om diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang osv. Ved estimatavvik anvendes en korridorløsning. Estimatavvik som overstiger 10% av det høyeste av forpliktelser og verdier amortisers over gjennomsnittlig opptjeningstid. Pensjonsmidler er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelser i balansen.
Ved regnskapsføring av pensjon er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn.

Skatt
Skatteplikt er begrenset til kun en del av resultatet, jfr. note 15. Av beregningstekniske hensyn er derfor utsatt skatt, gjennom bruk av midlertidige forskjeller, ikke anvendt. Som følge av dette, består selskapets bokførte skattekostnad og skattegjeld normalt kun av betalbar skatt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel vil normalt ikke oppstå i regnskapet.

Note 2 - Bankinnskudd

I posten inngår bundne bankinnskudd på skattetrekkonto med kr. 1.780.000 pr. 31.12.2017 mot kr. 1.951.000 året før.

Note 3 - Kundefordringer

Kundefordringer pr. 31.12.2017 er fordringer fra selskapets ordinære drift, med kr. 9.860.000 og normalt 30 dagers betalingsfrist. Avsetning til dekning av fremtidig tap på kundefordringer utgjør pr. 31.12.2017 kr . 1.426.000, hvor avsetningen dekker mer enn den delen av fordringsmassen som pr. 31.12.2017 er forfalt med mer enn 30 dager. Avsetningen er ført til fradrag under kundefordringer som derved nettoføres med kr. 8.434.000.

Note 4 - Inntekter

Spesifikasjon av inntekter

Tekst	Prosentfordeling regnskap 2017	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
		1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Anløpsavgift	5 %	7 991	7 857	7 482
Skipsvederlag/varevederlag	21 %	32 116	30 763	31 012
Sum avgifter og vederlag havn	26 %	40 107	38 620	38 494
Vederlag tjenester etc.	7 %	10 858	15 600	17 520
Sum brukerbetalinger	33 %	50 965	54 220	56 014
Leieinntekter bygg og eiendom	48 %	74 999	76 119	73 089
Leieinntekter parkering	9 %	14 646	13 500	12 535
Andre driftsinntekter	2 %	3 348	0	376
Sum andre drifts- og leieinntekter	60 %	92 993	89 619	86 000
Brukerbetaling og andre driftsinntekter	92 %	143 958	143 839	142 014
Særlige poster	8 %	12 020	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER	**100 %**	**155 978**	**143 839**	**142 014**

I tillegg til inntektene fra den løpende drift, er i regnskapet for 2017 inntektsført som "særlig post", gevinst 12 mill.kr. vedr. salg av grunn i Trondheim.

Note 5 - Lønn, folketrygdavgift og pensjonskostnader

1. Spesifikasjon lønnskostnader

Tekst	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
	1000 kr.		1000 kr.
Lønninger	32 774	33 155	32 112
Refusjon sykepenger	-1 122	0	-812
Arbeidsgiveravgift	5 264	5 152	4 428
Pensjonskostnader	6 037	5 883	5 206
Forsikringspremier ansatte	279	216	90
Andre ytelser	1 073	2 725	2 324
Sum	44 305	47 130	43 348

Pensjoner er kostnadsført i henhold til aktuarberegning og beregningsforutsetninger pr. 31.12.2017. Se note 14 for spesifikasjon av årets kostnad.

2. Ytelser til ledende personer m.m.	**Regnskap 2017**	**Regnskap 2016**
	1000 kr.	1000 kr.
2.1. Daglig leder		
Lønn jan-nov	1 024	1 137
Annen godtgjørelse	140	57
Honorar okt-des	360	
Sum	1 524	1 194
2.2. Styre og representantskap		
Annen godtgjørelse (honorar)	461	421
2.3. Godtgjørelse til revisor		
Lovpålagt revisjon	128	129
Andre tjenester (teknisk regnskapsbistand etc.)		0
Sum	128	129

3. Lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer og ansatte
Selskapet har ikke gitt lån eller stillet sikkerhet for lån til noen i ovennevnte kategori.

4. Gjennomsnittlig antall årsverk:	52	53

Note 6 - Andre driftskostnader og adm kostnader

Spesifikasjon av andre driftskostnader og adm kostn:

Tekst	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
	1000 kr.		1000 kr.
Verktøy, inventar og driftsmaterialer	1 367	1 488	1 360
Rep og vedlikehold	17 037	18 629	18 431
Leie lokaler	5 840	5 809	5 965
Forsikringskostnader	1 316	1 171	1 555
Strøm / oppvarming	4 144	4 114	3 944
Sum IT kostnader	3 816	4 631	3 545
It/driftskostnader	13 913	15 226	15 968
Sum driftskostnader	47 433	51 067	50 768
Adm kostnader	5 991	5 907	6 068
Sum andre driftskostnader og adm	53 425	56 974	56 836

Note 7 - Varige driftsmidler, tilgang, avgang og avskrivninger

(Beløp i tusen kroner)

Tekst	*Tomter*	*Bygg*	*Anlegg*	*Maskiner*	*Inventar*	*Sum*
Anskaffelseskost 01.01.	279 224 442	376 964 857	393 673 752	53 507 710	9 595 768	1 112 966 530
Tilgang/avgang i året:	4 081 549	3 879 663	38 488 578	3 475 824	0	51 404 676
Tilgang driftsmidler:						0
Avgang driftsmidler:						
Bokført ved avgang	0	0		0	0	-1 479 062
Akkumulert avskrevet ved avgang	0	0		0	0	
Anskaffelseskost 31.12.	283 305 991	380 844 520	432 162 331	56 983 534	9 595 768	1 162 892 144
Akkumulerte avskrivninger 01.01.		-145 135 333	-186 786 012	-36 307 633	-4 875 322	-373 104 300
Årets avskrivninger:		-11 393 515	-18 382 694	-3 389 965	-527 229	-33 693 404
Fragår akkumulerte avskrivninger på driftsmidler ved avgang i året		0		0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 31.12.		-156 528 849	-205 168 706	-39 697 597	-5 402 552	-406 797 704
Bokført verdi pr 31.12.	283 305 991	224 315 672	226 993 624	17 285 936	4 193 217	756 094 440
Årets avskrivninger	0	-11 393 515	-18 382 694	-3 389 965	-527 229	-33 693 404
Årets nedskrivninger	0	0		0	0	0
Årets av-/nedskrivninger	0	-11 393 515	-18 382 694	-3 389 965	-527 229	-33 693 404
Økonomisk levetid		Bygg: 40-50 år Anlegg: 20 år	Bygg: 40-50 år Anlegg: 20 år	Maskiner: 10år	Inventar: 4-10 år	
Avskrivningsplan	Ingen avskr	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	

Inneværende års investeringer avskrives med 50% av avskrivningssatser for helårsavskrivninger.

Avskrivninger og bokførte verdier er avstemt mot anleggsregister.

Investeringsbudsjettet for 2017 var på 335,0 mill.kr. I løpet av året er det investert for 51,4 mill.kr. Av planlagte investeringer er betydelige beløp utsatt eller forsinket, herunder kjøp av areal på Orkanger 54,6 mill.kr., utskipningsanlegg for kalkprodukter på Verdal 168,0 mill.kr. og arealutvikling på Verdal 16,0 mill.kr. Resterende del av ubrukt beløp fordeler seg på en rekke enkelttiltak. Fra investeringsbudsjettet 2017 er overført 211,9 mill.kr. til investeringsbudsjettet for 2018. Investeringsbudsjettet for 2018 utgjør i alt 311,2 mill.kr. inkl. nye investeringstiltak planlagt for året.

Note 8 - Finansposter

Tekst	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Renteinntekter	3 126	2 394	4 599
Rentekostnader	-373	-1 553	-469
Sum finansposter	**2 753**	**840**	**4 131**

Note 9 - Varige driftsmidler

Tekst	Regnskap 2017	Regnskap 2016
	1000 kr.	1000 kr.
Tomter	283 306	279 224
Bygninger/anlegg	451 309	438 717
Maskiner, inventar, transportmidler	21 479	21 921
Sum varige driftsmidler	756 094	739 862

Eiendomsgrunn anvendt som tingsinnskudd ved inntreden av nye eierkommuner i 2013 og 2016 står oppført i balansen som selskapets eiendom slik som forutsatt ved selskapsutvidelsene. Det arbeides sammen med kommunene med å få ferdigstilt grunnlaget for tinglysning av hjemmelsoverføringene.

Note 10 - Finansielle anleggsmidler

Sammendrag	Regnskap 2017	Regnskap 2016
	1000 kr.	1000 kr.
Aksjer (se spesifikasjon nedenfor)	16 127	16 127
Eierlån (se spesifikasjon nedenfor)	29 670	28 664
Sum finansielle anleggsmidler	**45 797**	**44 791**

Aksjer er verdsatt til kostpris, som antas å være lavere enn sum virkelig verdi.

Datterselskap 2017 tall - hele 1000	Forretnings-kor	Eier-/ stemme-andel	Egenkap. siste år	(Resultat siste år	Balanseført verdi
Kai 13 AS	Trondheim	100 %	1 219	-11	13 047
Balanseført verdi 31.12.					**13 047**

TH eier 100% av aksjene i Kai 13 AS. Balansesummen i Kai 13 AS på 3,618 mill.kr. pr. 31.12.2017 betraktes som så lav sett i forhold til balansesummen i TH at dette ikke utløser etablering av konsernregnskap. Investering i aksjer i Trondheim Maritime Senter AS (TMS) og Dora II Holding AS er av strategisk karakter og gjelder selskaper knyttet til utvikling av vår eiendomsvirksomhet.

Tilknytta selskap 2016 tall - hele 1000	Forretnings-kontor	Eier-/ stemme-andel	Egenkap. siste år	Resultat siste år	Balanseført verdi
Trondheim Maritime Senter AS	Trondheim	37,50 %	-9 484	-4 505	480
Dora II AS	Trondheim	50 %	446	-202	400
Balanseført verdi 31.12.					**880**

Eierlån til andre selskap

Tekst	Balanseført verdi	Opprinnelig lån
Anleggsmidler:	1000 kr.	1000 kr.
Trondheim Maritime Senter AS	25 852	11 248
Dora II Holding AS	3 818	3 413
Sum eierlån	**29 670**	**14 661**

Eierlånene er av strategisk karakter og er gitt der vårt selskap har eierinteresser knyttet til utvikling av eiendomsvirksomheten gjennom låntakers selskap. Eierlån til Trondheim Maritime Senter var opprinnelig 11,248 mill.kr. i 2014, og er senere utvidet med nytt lån 7,200 mill.kr. i 2015 og ytterligere 4,875 mill.kr. i 2016. Økningen i eierlån gjelder mellomfinansiering av ikke fradragsført merverdiavgift ved oppføring av utleiebygg der bygget ved oppføringen ikke var fullt belagt mht. utleieavtaler, samt gjelder innredning etc. vedr. ferdigstilling av lokaler for leietakere som nå har flyttet inn i bygget. I 2017 er opptjente, men ikke utbetalte, renter 2014-2017 tillagt lånene med 2,529 mill.kr. vedr. lån til TMS og 0,405 vedr. lån til Dora II Holding.

Investeringer i aksjer og andeler 2016 tall - hele 1000	Forretnings-kontor	Eier-/ stemme-andel	Egenkap. siste år	Resultat siste år	Balanseført verdi
Stiftelsen Midnor Besitek	Trondheim		3 778	-164	160
Cruise Norway AS	Bergen	Mindre enn 1,5%	939	-131	10
Visit Trondheim AS	Trondheim	3,39 %	1 648	79	30
Leiv Eiriksson Nyskapning AS	Trondheim	7,93 %	37 049	441	2 000
Balanseført verdi 31.12.					**2 200**

Note 11 - Gjeld til kredittinstitusjoner

(Beløp tusen kroner)

11.1 Spesifikasjon av langsiktige lån

Opprinnelig lån	Lån opptatt	Siste avdrag	Formål	Långiver	Avdrag 2017	Restlån 2017
12 160	2003	2018	Havnekran, Orkanger	Kommunekreditt	760	760
5 000	1998	2018	Terminalkontor Pir I	Kommunalbanken	250	125
3 700	1998	2018	Terminalkontor Pir I	Kommunalbanken	185	93
3 288	2000	2020	Havnegt. 8	Kommunalbanken	164	493
10 250	2000	2021	Ravnklohallen	Kommunalbanken	513	1 794
6 900	2000	2020	Opparb.kostn. Brattøra	Kommunalbanken	345	1 035
15 889	2013	2026	Overtatt fra ITH	Kommunalbanken	1 177	10 005
7 124	2013	2020	Overtatt fra ITH	Kommunalbanken	890	2 671
9 240	2013	2026	Overtatt fra ITH	Kommunalbanken	368	3 309
Sum avdrag og restsaldo langsiktige lån					**4 652**	**20 285**

11.2 Langsiktig gjeld med forfall mer enn 5 år etter regnskapsårets slutt	**2017**	**2016**
	5 591	7 135

11.3 Pantegjeld og stilte sikkerheter

Det er ikke gitt pantesikkerhet eller annen sikkerhetstillelse for lån ut over deltakeransvar i hht. IKS-loven.

11.4 Garantiansvar

Selskapet har ingen garantistillelser pr. 31.12.2017 og pr. 31.12.2016.

Note 12 - Kortsiktig gjeld

Tekst	Regnskap 2017	Regnskap 2016
	1000 kr.	1000 kr.
Leverandørgjeld	14 780	21 571
Skyldig skattetrekk, offentlige avgifter	657	294
Feriepenger	3 545	3 462
Annen kortsiktig gjeld	3 245	6 032
Sum kortsiktig gjeld	**22 227**	**31 359**

Note 13 - Pensjonsforhold

13.1 Behandling av pensjoner i regnskapet

De ansatte opptjener rett til framtidig pensjon gjennom sin arbeidsinnsats. For selskapet påløper derfor pensjonskostnadene samtidig med lønnskostnadene. Gjennom aktuarberegning beregnes fremtidige pensjonsforpliktelser. Disse fordeles over opptjeningsperioden med et likt beløp for det enkelte år. NRS 6 (Norsk regnskapsstandard nr. 6) legges til grunn for beregningene. Levealderjustering for offentlige pensjonsordninger ble innarbeidet fom. 2014 i hht. revidert veiledning fra Norsk Regnskapsstiftelse fra desember 2014. Endringen ble innarbeidet som en planendring og ført direkte mot egenkapitalen da effekten ikke var relatert til regnskapsåret 2014. Planendringen innebar en reduksjon av estimert årlig utbetaling fra tjenestepensjonsordningen. Pr. 31.12.2017 var ikke resultatført aktuarielt tap 21,6 mill.kr. inkl. aga. mot 22,9 mill.kr. inkl. aga. pr. utløpet av året før. Amortiseringstiden er satt til 10 år i begge års beregninger.

13.2 Generelt om pensjonsordningen

Selskapet har sine forsikringsavtaler i Trondheim kommunale pensjonskasse (TKP).

TKP kjøper aktuartjenester fra KLP. Beregningene gjelder tjenestepensjonsordning samt avtalefestet pensjon (AFP), slik disse er nedfelt i gjeldende tariffavtale for KS-området og pensjonskassens vedtekter. Ordningen omfattet pr. 01.01.2017 i alt 179 personer, fordelt på 78 aktive, 60 oppsatte (fripoliser og mulige fripoliser for de som har arbeidet mindre enn 3 år før fratreden) og 41 pensjonister. Fom. 2017 er vikarer og tidligere vikariater medtatt i antallet.

	2017	2016
Økonomiske forutsetninger for pensjonsberegningene:		
Diskonteringsrente	2,60 %	2,60 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,50 %	2,50 %
Forventet årlig G-regulering	2,25 %	2,25 %
Forventet årlig pensjonsregulering	1,48 %	1,48 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,60 %	3,60 %
Amortiseringstid:	10 år	10 år

Aktuarielle forutsetninger for pensjonsberegningene:

Beregningene er basert på Norsk Regnskapsstiftelses veiledende forutsetninger pr. 31.12. for både 2017 og 2016.

Beregningene bygger på forutsetninger om dødelighet og uførhet blant medlemmene i pensjonsordningen i hht. K2013BE for dødelighet pr. 31.12. 2016 og 2017 og KFSU2015BE uføretariff.

Frivillig avgang er tatt hensyn til i forhold til AFP-ytelser med 42,5% uttak av pensjon fra 62 år. Dersom den ansatte slutter før fylte 62 år, faller retten til slik ytelse bort. Det er lagt til grunn at frivillig avgang utgjør 25 prosent for gruppen under 24 år, og at den faller fra 15 prosent for gruppen 24-29 år til 3 prosent for gruppen 50-55 år. For gruppen over 55 år regnes det ikke med frivillig avgang.

13.3 Sammensetning av de aktuarberegnede pensjonskostnader inkl. AFP:

Beløp i 1000 kroner.

	2017	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	4 421	3 844
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	2 543	2 291
Forventet avkastning av pensjonsmidlene	-2 780	-2 522
Administrasjonskostnad/rentegarantipremie	457	420
Netto pensjonskostnad inkl. adm.kost	4 641	4 033
Arbeidsgiveravgift av nto. pensjonskostnad inkl. adm.kost	654	569
Resultatføring av aktuarielt tap (gevinst)	1 342	1 181
Resultatføring planendringer (inkl. arbeidsgiveravgift)	0	0
Årets aktuarberegnede netto pensjonskostnad	**6 637**	**5 783**
Kostnadsreduksjon pga. ansattes delfinansiering	-600	-576
Reversering resultatført planendring 2014, føres mot egenkapital	0	0
Pensjonskostnad i årsregnskapet	**6 037**	**5 206**

13.4 Avstemming av pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler:	2017	2016
Brutto pensjonsforpliktelser	98 792	94 927
Pensjonsmidler til markedsverdi	-80 920	-76 301
Ikke resultatført estimatendring/avvik	-18 904	-20 080
Netto pensjonsforpliktelse	**-1 032**	**-1 454**
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	-145	-205
Netto pensjonsforpliktelse i regnskapet	**-1 177**	**-1 659**

Note 14 - Skatteplikt

Skattefritak foreligger i hht. skatteloven §2-32, 1. ledd, men med skatteplikt for "økonomisk virksomhet", jfr. skatteloven § 2-32, 2. ledd. Skatteplikten omfatter inntekter fra utleie av parkeringsplasser og fra hus-, grunn- og tomteleieinntekter fra leietakere som ikke driver havnerelatert virksomhet. Andelen skattepliktig inntekt beregnes ut fra omsetning ekskl. skattefrie gevinstposter og ekskl. "særlige poster" som behandles individuelt mht. evt. beskatning. Andelen skattepliktig inntekt siste år var 27,6% mot 26,2% året før.

Regnskapet for 2017 inkluderer gevinst fra avståelse grunn. For havneselskapet, som er skattefri institusjon, er gevinstbeløp fra avståelse grunn skattefritt også innen selskapets skattepliktige økonomiske virksomhet og er trukket ut før fordeling skattepliktig/skattefritt beløp for inntekt og resultat. Tilsvarende gevinstbeløp forelå ikke i regnskapet for 2016.

Note 15 - Nye deltakerkommuner

Selskapssammenslutning 01.01.2013 mellom Trondheimsfjorden Interkommunale Havn IKS og Indre Trondheimsfjord Havnevesen IKS, ble gjort ved at deltakerkommunene i ITH gikk ut av sitt tidligere selskap og trådte inn som nye deltakere i TIH som samtidig skiftet navn til Trondheim Havn IKS. Deltakernes innskudd besto i anleggsmidler fratrukket gjeld (tingsinnskudd). Tingsinnskuddene ble verdiberegnet pr.kommune etter kontantstrøm-metoden. Som del av grunnlaget for forhandlinger om deltakerfordelingen 2013, ble også de tidligere deltakeres tingsinnskudd verdiberegnet, men anleggsmidler som lå i selskapet fra før, ble ikke verdiregulert i balansen. Innskutt egenkapital og opptjent egenkapital fra de tidligere deltakerne ble heller ikke endret. Deltakerfordelingen fra 2013 er basert på en omforent fordeling med utgangspunkt i verdiberegningene, men avviker noe fra denne. Avtalt deltakerfordeling og faktisk verdifordeling er forskjellige, og forskjellig fra fordelingen av innskutt egenkapital slik denne er regnskapsført for de tidligere og for de nye eierne.
Ved inntreden av nye deltakere i 2013, ble det avtalt en minste deltakerandel 0,01%.

Kommunene Frøya og Namsos trådte inn som nye deltakere pr. 01.01.2016. Kommunenes tingsinnskudd er verdiberegnet etter samme metode som ved selskapssammenslutningen i 2013.
Verdiberegningen av tingsinnskudd og den kommunevise deltakerfordelingen fremgår av vedlegg til selskapsavtalen.

Note 16 - Innskutt egenkapital, verdifordeling og deltakerfordeling

		Bokført innskutt EK	Verdi-beregning i 2013-2016	Verdi-fordeling	Deltaker-fordeling
		kr.	kr.		
Fra 2006:	Trondheim	513 757 592	731 500 000	82,17 %	76,27 %
	Orkdal	36 557 918	39 900 000	4,48 %	4,16 %
	Stjørdal	17 605 518	17 600 000	1,98 %	1,83 %
Tilgang 2013:	Malvik	-	-	0,00 %	0,01 %
	Levanger	28 056 000	28 056 338	3,15 %	5,29 %
	Verdal	42 474 000	42 474 178	4,77 %	8,00 %
	Steinkjer	10 911 000	10 910 798	1,23 %	2,06 %
	Leksvik	1 559 000	1 558 686	0,18 %	0,30 %
	Verran	-	-	0,00 %	0,01 %
	Frosta	-	-	0,00 %	0,01 %
	Inderøy	-	-	0,00 %	0,01 %
Tilgang 2016:	Frøya	829 320	829 320	0,09 %	0,09 %
	Namsos	17 449 706	17 449 706	1,96 %	1,96 %
Sum:		669 200 053	890 279 026	100,00 %	100,00 %

Note 17 - Opptjent egenkapital

Opptjent egenkapital (disposisjonsfond):

	2017	2016
	1000 kr.	1000 kr.
Opptjent egenkapital pr. 01.01.:	198 011	183 547
Regulering opptjent egenkapital fra prinsippendring, korreksjoner etc.	0	0
Planendring pensjonsordning, ført mot egenkapitalen (ref. note 14 om pensjon)	0	0
Disponering av årets resultat	26 282	14 464
Opptjent egenkapital pr. 31.12.	224 293	198 011

BDO AS
Klæbuveien 12 B
7031 Trondheim

Til representantskapet i Trondheim Havn IKS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Trondheim Havn IKS' årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av selskapets årsberetning.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den annen informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den andre informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig lederes ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.

- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.

- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.

- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA.

oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Trondheim, 7. mars 2018
BDO AS

Gunhild Kveine
Statsautorisert revisor

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA.